

Socialmedicinskt i statsverkspropositionen

SOCIALDEPARTEMENTET

Totalt anvisat	
anslag för 1962/63	5.275,3 milj. kronor
Förslag 1963/64	5.588,7 milj. kronor

innebärande en ökning av 313,4 milj. kronor.

Ökningen betingas bl. a. av att socialdepartementet fr. o. m. detta budgetår övertar hälso- och sjukvårdsfrågorna från inrikesdepartementet. I gengäld övergår sysselsättningspolitik och bostadsproduktion från social- till inrikesdepartementet. Den allmänna försäkringen har nu trätt i kraft och de första tilläggs pensionerna från ATP utbetalas i år. På hälso- och sjukvårdens område har två nya mentalsjukhus tillkommit, försöksverksamhet med förebyggande hälsokontroll påbörjats och skyddsympning mot polio införts. Provinsialläkarväsendet överförs under året till landstingens huvudmannaskap. Det påpekas att gemensamt för alla vårdområden är problemet att rekrytera och utbilda personal. De kvalitativa sidorna av vårdarbetet, vårdmetoder och personalutbildning ägnas ökad uppmärksamhet. Utbildningskapaciteten för sjuksköterskor och andra personalkategorier förstärks successivt. Den allmänna försäkringen ger bättre sjukersättning för husmödrarna och ett ekonomiskt skydd vid sjukdom för företagare och självständiga yrkesutövare som flertalet tidigare saknat. Socialförsäkringarna som föregående år medförde en ökning av utgifterna på 526 miljoner beräknas detta år ytterligare öka med 168 miljoner kronor. Ungdomsvårdsskolorna har nu cirka 1.000 platser och platsbristen anses i stort sett vara hävd. För en kvalitativ förbättring begärs ett 25-tal nya tjänster. Beträffande nykterhetsvården har den nu cirka 2.130 platser vid statliga och erkända anstalter för alkoholmissbrukare, vilket innebär att det uppställda målet nåtts. Familjevårdsstatsbidragen ökas med 130 miljoner kronor och antalet bidragstagare, för närvarande 130.000, väntas mer än fördubblas. Meningen är att öka möjligheterna för flerbarnsfamiljer att skaffa sig moderna och rymliga bostäder.

En översyn av organisation och arbetsuppgifter för medicinalstyrelsen och därtill knutna organ har igångsatts. En försöksverksamhet med diagnosstatistik vid kroppssjukhusen föreslås. Centrala Sjukvårdsberedningens omorganisation skall möjliggöra en intensifierad verksamhet. Vid beredningens sida har ställts ett råd för sjukhusdriftens rationalisering.

Tjänsteläkarorganisationen i landstingsområdena väntas omfatta 713 provinsialläkartjänster varav ett hundratal kvarstår i statens tjänst. I Malmöhus län upprättas en station för forskning och försöksverksamhet i öppen vård i Dalby.

Under budgetåret skall psykopatsjukhuset i Katrineholm och sjukhuset i Sala för vård av högggradigt efterblivna beläggas. En ny barnavdelning vid Vipeholm tas i bruk sommaren 1963, innebärande sammanlagt 850 nybyggda vårdplatser vid de statliga mentalsjukhusen. För de nya sjukhusen föreslås 524 nya tjänster medan för befintliga sjukhus en ökning med 119 tjänster föreslås.

Vid Karolinska sjukhuset öppnas de nya neurologiska och neurokirurgiska klinikerna för att ersätta motsvarande kliniker vid Serafimerlasarettet, vilka nedläggas. En ny generalplan för Karolinska sjukhuset kommer att framläggas. Utbildningen och forskningen vid Serafimerlasarettet överflyttas under 1970-talet till S:t Görans sjukhus medan staden beräknas överta Serafimerlasarettet den 1 juli 1968. Statens institut för högre utbildning av sjuksköterskor får en ökning av elevplatsantalet från 60 till 100. Den nya sjuksköterskeskolan i Norrköping blir fullt utbyggd under budgetåret.

Försöksverksamheten med allmän hälsokontroll i Värmland har påbörjats och kommer att fortsättas under budgetåret. Under åren 1957—62 har 5 miljoner personer vaccinerats mot polio. Under budgetåret skall ytterligare 670.000 barn och vuxna få grundläggande ympning och 1.750.000 kompletterande ympning. 200.000 beräknas bli ympade med levande vaccin. Under budgetåret 1963/64 nyympas 450.000 och kompletteringsympas 1.670.000 personer.

Socialvård, nykterhetsvård m. m.

Anordnande av ålderdomshem

Anslag 1962/63	8.000.000 kronor
Förslag 1963/64	4.000.000 kronor

Tidigare år finns en reservation av omkring 3.000.000 kronor. Under budgetåret 1963/64 väntas 73 ålderdomshem med 2.743 platser bli färdigställda. Eftersläpningar i fråga om byggnadernas färdigställande har gjort att anslagsförbrukningen under budgetåret 1961/62 blev avsevärt mindre än som förutsattes.

Ungdomsvårdsskolorna

Avlöningar

Anslag 1962/63	11.333.000 kronor
Förslag 1963/64	13.793.000 kronor

De senaste fem åren har ett nytilskott på drygt 300 platser tillkommit medförande en personalökning med 180 tjänster. Antalet väntefall är numera obetydligt och de två senaste åren har någon platsbrist i stort sett icke funnits. Efter planerad utbyggnad kommer organisationen att disponera cirka 1.100 platser. Beträffande Ryagården föreslås rektortjänster inrättade med bibe-hållande av läkartjänsterna. Om dessa icke kan besättas bör avlöningsmedlen få disponeras för utökad medicinsk konsultverksamhet.

Omkostnader

Anslag 1962/63	5.921.000 kronor
Förslag 1963/64	6.443.000 kronor

Statens vårdanstalt för alkoholmissbrukare

Avlöningar

Anslag 1962/63	4.448.000 kronor
Förslag 1963/64	5.344.000 kronor

Vissa av de förslag som nykterhetsvårdsutredningen framlagt upptas i detta sammanhang, andra kommer senare att bli föremål för proposition. Den medicinska vården av alkoholskadade bör lämnas inom ramen för de allmänna sjukvårdsresurserna. Utredningen föreslår att landstingskommunerna skall svara för att behövliga vårdhem, drivna av antingen landstingen eller annan stabil huvudman, står till buds för nykterhetsvården enligt fastställd vårdhemsplan, men departementschefen biträder icke detta förslag. Socialstyrelsen blir central myndighet i anslagsfrågor för samtliga vårdanstalter för alkoholmissbrukare. Statsbidrag föreslås utgå med 75 procent av styrkta nettokostnader för driften av

inackorderingshem med möjlighet för Kungl. Maj:t att efter särskild prövning bevilja bidrag därutöver.

Omkostnader

Anslag 1962/63	2.932.000 kronor
Förslag 1963/64	3.100.000 kronor

En kraftig uppräknings av medlen för arbetsersättningar föreslås.

Bidrag till anordnande av erkända vårdanstalter för alkoholmissbrukare

Anslag 1962/63	1.150.000 kronor
Förslag 1963/64	1.500.000 kronor

Bidrag till driftkostnader vid erkända och enskilda vårdanstalter för alkoholmissbrukare

Anslag 1962/63	22.500.000 kronor
Förslag 1963/64	24.500.000 kronor

Garantibidrag och beläggningsbidrag föreslås höjda med vardera 1 krona.

Bidrag till kommunala nykterhetsnämnder

Anslag 1962/63	20.000.000 kronor
Förslag 1963/64	20.000.000 kronor

Bidrag till de kommunala nykterhetsnämnderna för övervakande av alkoholmissbrukare utgår för närvarande med 15 kronor per månad och vårdfall. Kriminalvårdens övervakningsarvode har höjts till 25 kronor och det bör ankomma på Kungl. Maj:t att besluta om motsvarande höjning av arvoden inom nykterhetsvården.

Stöd åt barnfamiljer m. m.

Allmänna barnbidrag

Anslag 1962/63	957.000.000 kronor
Förslag 1963/64	947.000.000 kronor

Antalet barn under 16 år beräknas minska från 1.741.000 till 1.721.000. Med oförändrat bidragsbelopp 550 kronor innebär anslaget en minskning av 10.000.000 kronor.

Bostadsrabatter

Anslag 1962/63	150.000.000 kronor
Förslag 1963/64	180.000.000 kronor

Av alla familjer med 3 minderåriga barn är för närvarande 36 procent trångbodd, dvs. an-

talet boende per boningsrum överstiger 2. Familjer med 4 minderåriga är till 40 procent trångbodda och de ännu större familjerna till inte mindre än 63 procent. Inkomststrecket för bidrag föreslås höjt från 6.000 till 8.000 kronor för förhöjt bidrag, från 8.000 till 12.000 kronor för helt bidrag och från 9.500 till 14.000 kronor för reducerat bidrag till tvåbarnsfamiljer. För vart och ett av de följande barnen intill det sjätte bör inkomststrecket förskjutas uppåt med 1.500 kronor per barn mot nu 1.000 kronor. Dessa ändrade regler väntas medföra att antalet bidragstagare ökar från för närvarande 130.000 till 270.000. Det är angeläget att kommunerna såväl vid sin planläggning av bostadsproduktionen som vid fördelning av tillgängliga bostäder söker tillgodose barnfamiljernas behov av större bostadsutrymme.

Bidrag till driften av barnkolonier m. m.

Anslag 1962/63	2.900.000 kronor
Förslag 1963/64	2.950.000 kronor

Ökningen hänför sig till ökade kostnader för järnvägsresor. Bidragsnormerna föreslås oförändrade.

Medicinalstyrelsen m. m.

Medicinalstyrelsen

Avlöningar

Anslag 1962/63	4.950.000 kronor
Förslag 1963/64	5.980.000 kronor

Under året har särskilt tillkallad sakkunnig gjort en förberedande undersökning av medicinalstyrelsens organisation och arbetsuppgifter. En kommitté av 7 sakkunniga har nu tillsatts för att göra en översyn. I avvaktan på denna kommittés förslag avvisas en mängd förbättringsförslag men en förbättrad statistisk redovisning av diagnosmaterialet vid kroppssjukhusen tillstyrkes. En aktuarietjänst föreslås i det sammanhanget uppflyttad till byrådirektör. Anslagsökningen hänför sig till löneförbättringar och automatiska utgiftsstegringar.

Centrala sjukvårdsberedningen

Anslag 1962/63	970.000 kronor
Förslag 1963/64	1.196.000 kronor

Ökningen hänför sig delvis till det råd för sjukhusdriftens rationalisering som inrättats och som med hjälp av sakkunniga och särskilda utredningar skall befrämja sjukvårdens rationalisering.

Statens institut för folkhälsan

Avlöningar

Anslag 1962/63	4.200.000 kronor
Förslag 1963/64	4.970.000 kronor

En ny laboratorieläkare och en assistent på allmänhygieniska avdelningen för utbildande av hälsovårdsinspektörer föreslås. På den födoämneshygieniska avdelningen föreslås en välkvalificerad toxikolog som laborator.

Statens bakteriologiska laboratorium

Avlöningar

Anslag 1962/63	6.630.000 kronor
Förslag 1963/64	7.618.000 kronor

Statens bakteriologiska laboratorium föreslås överta tillverkningen av BCG-vaccin som hittills framställts vid ett av Göteborgs stad drivet laboratorium. Tills vidare skall den dock äga rum i samma laboratorium i Göteborg men i statens regi under ledning av en laborator i B 1.

Statens rättskemiska laboratorium

Avlöningar

Anslag 1962/63	1.615.000 kronor
Förslag 1963/64	1.842.000 kronor

Väntetiden för utlåtanden angående faderskapsärenden med blodprov uppgår för närvarande till 6 månader. Man föreslår en tjänst som laboratorieingenjör för att nedbringa denna tid.

Statens farmaceutiska laboratorium

Avlöningar

Anslag 1962/63	896.000 kronor
Förslag 1963/64	1.410.000 kronor

Läkemedelskomplikationerna har framkallat krav på en skärpt kontroll. Därför föreslås att den nuvarande farmakoterapeutiska avdelningen ombildas och en tjänst som avdelningsföreståndare i professors ställning inrättas, vidare föreslås en laboratorieläkare, en laboratorieassistent, en laboratorieingenjör och en receptarie. Avdelningsföreståndaren, professorn, skall ha deltids-tjänstgöring vid Karolinska sjukhusets medicinska klinik.

Statens rättsläkarstationer

Avlöningar

Anslag 1962/63	850.000 kronor
Förslag 1963/64	1.035.000 kronor

En tjänst som rättsläkarassistent vid Stockholms-stationen föreslås utbytt mot en tjänst som rättsläkare i B 1 på grund av den ökade arbetsbördan. För övrigt föreslås förstärkning av kanslipersonalen.

Länsläkarväsendet

Avlöningar

Förslag 1963/64	2.073.000 kronor
-----------------	------------------

Denna nya anslagspost avser 24 länsläkare i Bo 3 samt också biträdande länsläkare, hälsovårdskonsulenter och arvodesbefattningar som biträdande förste provinsialläkare. Under budgetåret föreslås inrättande av 3 tjänster som biträdande länsläkare i A 26 och 6 som länshälsovårdskonsulent i Ae 19 att placeras i de mest arbetstyngda länen. Antalet biträdande länsläkare skulle därmed uppgå till sammanlagt 7 och antalet länshälsovårdskonsulenter till sammanlagt 10.

Bidrag till provinsialläkarväsendet

Förslag 1963/64	11.325.000 kronor
-----------------	-------------------

Detta är en ny post sammanhängande med landstingsövertagandet av provinsialläkarväsendet. Statsbidrag anses skola utgå till i runt tal 600 tjänster dvs. 512 för närvarande befintliga ordinarie, biträdande eller extra provinsialläkartjänster i landstingstjänst, 66 tidigare kommunalläkartjänster och 35 under budgetåret tillkommande tjänster, men exklusive de i statens tjänst kvarstående provinsialläkarna. I anslaget ingår också bidrag till försöksläkarstationen i Dalby för forskningen om öppen vård.

Mentalsjukhus m. m.

Statens mentalsjukhus

Avlöningar

Anslag 1962/63	184.500.000 kronor
Förslag 1963/64	222.000.000 kronor

För att avhjälpa den fortfarande helt otillfredsställande standarden vid de statliga mentalsjukhusen har medicinalstyrelsen föreslagit en

rad förbättringar innebarande personalförstärkningar av såväl vårdpersonal som läkare. Rekryteringen till psykiaterbanan är för närvarande mycket prekär och för att underlätta för psykiatrin att dra till sig flera läkare föreslår medicinalstyrelsen att läkarbefattningarna vid universitetsstädernas mentalsjukhus skall utökas i antal för att på så sätt förbättra hela rekryteringssituationen. Detta har departementschefen icke biträtt. Av de 439 av medicinalstyrelsen äskade tjänsterna har han endast medgivit 119, därav 7 läkartjänster. Mentalsjukhusen kommer alltså fortfarande att ligga långt efter de landstingsdrivna kroppssjukhusen i fråga om personaltät och övriga resurser. Departementschefen vill icke heller ordinariesätta mentalsjukhusens invärtesöverläkare trots att de nu under flera år bevisat sitt stora värde för mentalsjukvården. Däremot skall sjukhusdirektörstjänster inrättas icke blott vid Ulleråker och S:t Lars utan även vid S:t Maria och Ryhovs sjukhus.

Omkostnader

Anslag 1962/63	66.700.000 kronor
Förslag 1963/64	76.150.000 kronor

För att möjliggöra ett kvällsmål till patienterna föreslås en ökning av kostpriset till kronor 3: 41 per patient och dag enligt ett konsumentprisindex av 200 och denna koststandard bör vid inträffande förändringar i index hållas oförändrad.

Utbildning av mentalsjukvårdspersonal

Avlöningar

Anslag 1962/63	5.860.000 kronor
Förslag 1963/64	6.710.000 kronor

Antalet elever i grundutbildningen uppgår till i runt tal 650 med god kvalitativ och kvantitativ rekrytering. Avgångsprocenten har minskat och ligger nu vid 11 procent. Några nya högre utbildningskurser föreslås icke under kommande budgetår.

Bidrag till driften av Mellringe och

Hälsinge sjukhus

Anslag 1962/63	2.700.000 kronor
Förslag 1963/64	14.000.000 kronor

Statsbidraget skall enligt avtalet utgå med genomsnittliga nettodriftkostnaden per vård dag under motsvarande år vid Falbygdens sjukhus och den är nu fixerad till 55 kronor, vilket med ett antaget vård dagsantal i Mellringe och Hälsinge av 255.000 skulle innebära 14.000.000 kronor. Mellringe kommer att ha 717 platser och Hälsinge 660.

**Bidrag till mentalsjukvården i Stockholm,
Göteborg och Malmö**

Anslag 1962/63	48.000.000 kronor
Förslag 1963/64	53.000.000 kronor

Bidragen beräknas i jämförelse med kostnaderna för driften och upprustningen av statens mentalsjukhus och följer således andra normer än bidragen till Mellringe och Hälsinge.

**Bidrag till driften av psykiatriska kliniker
vid lasarett**

Anslag 1962/63	1.100.000 kronor
Förslag 1963/64	1.100.000 kronor

Anslaget beräknas utgå med 3 kronor om dagen till 1.107 platser vid 20 psykiatriska lasarettskliniker. Under budgetåret beräknas endast en sådan klinik tillkomma, nämligen i Gävle. Det anses angeläget att utbyggnaden fortsätter.

**Bidrag till anordnande av sjukhem för
lättskötta psykiskt sjuka**

Anslag 1962/63	275.000 kronor
Förslag 1963/64	110.000 kronor

Disponibla medel finns reserverade och om- och tillbyggnad pågår av sjukhemmen i Ingelstad, Norrköping, Ängsgården i Kristianstads län och Sala.

**Bidrag till driften av vårdanstalter för
psykiskt efterblivna**

Anslag 1962/63	10.400.000 kronor
Förslag 1963/64	11.300.000 kronor

Det föreligger för närvarande brist på platser vid vårdhem för blinda psykiskt efterblivna och avtal har dessutom träffats med Svenska scoutförbundet, Svenska Röda korset och De blindas förening samt Riksföreningen för utvecklingsstörda barn för att bilda en stiftelse benämnd Stiftelsen hem för blinda utvecklingsstörda barn. Denna skall finansiera två vårdhem med vardera 12 platser för ifrågavarande klientel. Statsbidrag till driften av nämnda hem föreslås med sammanlagt 400.000 kronor. Försäkringsbolaget Folksam tillsammans med Riksförbundet Sveriges föräldraföreningar och Riksförbundet för utvecklingsstörda barn har bildat en stiftelse för drift av sjukhem för barn med komplicerat handikapp som föreslås få statsbidrag för sin drift med 63.000 kronor.

Bidrag till epileptikeranstalter

Anslag 1962/63	1.775.000 kronor
Förslag 1963/64	1.800.000 kronor

Antalet internatplatser vid epileptikeranstalterna beräknas till 800. Ökade anslag för sjukgymnastisk behandling föreslås.

**Bidrag till driften av anstalter för psykopatiska
och nervösa barn**

Anslag 1962/63	325.000 kronor
Förslag 1963/64	1.200.000 kronor

Då det torde dröja innan tillfredsställande vårdresurser för psykiskt sjuka barn hinner ordnas — det planeras bl. a. två mentalsjukhus för barn och ungdomar med vardera 50 vårdplatser vid Ulleråker och S:t Lars sjukhus — föreslås tills vidare bidrag till kommunala och enskilda vårdhem efter den modell som föreningen Mellansjö skolhem tidigare åtnjutit. Liknande bidrag föreslås nu till de i enskild regi drivna s. k. läkepedagogiska instituten Mikaelgården i Järna, Solbergahemmet, Mora park, Saltå arbetsskola, Kristoffergården i Hölö och stiftelsen Dormsjöskolans sjukhem. Dessa hem vilka godkänts av medicinalstyrelsen har sammanlagt drygt 200 vårdplatser.

Universitetssjukhus m. m.

Karolinska sjukhuset

Avlöningar

Anslag 1962/63	47.832.000 kronor
Förslag 1963/64	62.898.000 kronor

Nya underläkartjänster föreslås vid allmänna anesthesiavdelningen och ögonkliniken samt biträdande överläkare vid kliniskt-bakteriologiska centrallaboratoriet för bekämpande av sjukhusinfektionerna. För förbättrad administration föreslås en ny befattning som förste byråsekreterare samt en förste byråinspektör vid personalsektionen. Vidare föreslås en underläkare vid neurologiska kliniken och vid nervklinikernas anesthesiavdelning samt en mängd nya sjukskötersketjänster i olika grader.

Omkostnader

Anslag 1962/63	14.160.000 kronor
Förslag 1963/64	16.400.000 kronor

Anslaget till kosthåll föreslås ökat med 300.000 kronor bl. a. för en ny dagordning, vilken skulle innebära en jämnare arbetstid för personalen och en med den normala livsföringen bättre överensstämmande dygnsrytm för patienterna. Den innebär ett morgonmål med smörgåsar samt en lätt kvällsmåltid med kaffe eller té och vetebröd. Detta beräknas kosta 60 öre ytterligare per vård dag.

Serafimerlasarettet

Avlöningar

Anslag 1962/63	11.681.000 kronor
Förslag 1963/64	12.294.000 kronor

De lokaler som friställas genom att nervklinikerna överflyttar till Karolinska sjukhuset under 1963 föreslås utnyttjas för en utvidgning av medicinska kliniken med två allmänna vårdavdelningar. Som personal till dessa föreslås en biträdande överläkare, 4 underläkare samt ett antal sjuksköterskor. En underläkartjänst till anestesivdelningen föreslås samt ett antal sjuksköterskor till bl. a. kirurgiska kliniken.

Akademiska sjukhuset i Uppsala

Avlöningar till läkare

Anslag 1962/63	5.356.000 kronor
Förslag 1963/64	6.080.000 kronor

Vid ortopediska kliniken och vid anestesivdelningen föreslås vardera en biträdande överläkare, vid ögonkliniken en underläkare. Vid kirurgiska polikliniken föreslås en biträdande överläkare och vid röntgendiagnostiska avdelningen en underläkare. Vid kliniskt-kemiska centrallaboratoriet föreslås en överläkartjänst i stället för den nuvarande biträdande överläkaren och vid kliniskt-fysiologiska laboratoriet och dess hjärtlaboratorium en underläkare.

Utrustning

Anslag 1962/63	1.570.000 kronor
Förslag 1963/64	2.000.000 kronor

Utbyggandet föreslås fortsatt med radioterapeutisk klinik, centrallänga med olika laboratorier, blodgivarcentral samt ny sjuksköterskeskola.

Bidrag till lasarettet i Lund

Anslag 1962/63	11.300.000 kronor
Förslag 1963/64	14.000.000 kronor

7.000.000 kronor avses för utbyggnad av centralkök, radiologisk klinik, infektionsklinik och administrationsbyggnad samt 7.000.000 kronor för driftskostnader.

Bidrag till Malmö allmänna sjukhus

Förslagsanslag 1963/64 5.300.000 kronor vilket är oförändrat från budgetåret 1962/63. Förhandlingar angående ett nytt avtal pågår och departementschefen vill avvakta till senare under vårsessionen med att uppskatta definitivt behövt belopp.

Bidrag till vissa Göteborgs stad tillhöriga sjukhus

Anslag 1962/63	10.500.000 kronor
Förslag 1963/64	12.000.000 kronor

Den verkliga dagkostnaden för Sahlgrenska sjukhuset beräknas ligga på kronor 149: 71 och enligt avtalet skall statsbidrag utgå med en dagkostnad som icke må överstiga medeldagkostnaden för samma år vid rikets undervisningssjukhus förhöjd med 10 procent, vilket beräknas motsvara 10.600.000 kronor. Återstående belopp avses för utrustning och ombyggnad.

Bidrag till lasarettet i Umeå

Anslag 1962/63	7.200.000 kronor
Förslag 1963/64	5.100.000 kronor

Vård dagkostnaden vid lasarettet beräknas till kronor 93:19 motsvarande för driften ett belopp av 2.700.000 kronor. Återstående 2.400.000 kronor avses för utbyggnad av neurologisk klinik, klinisk fysiologi och radioterapi.

Bidrag till driften av sjukhem för långvarigt kroppssjuka

Anslag 1962/63	5.500.000 kronor
Förslag 1963/64	5.500.000 kronor

Bidrag beräknas utgå för 9.794 vårdplatser. Därutöver föreligger ansökningar för 234 vårdplatser.

N. B. N.

(Forts. i SMT:s mars-nr)